Foreldreutvalget
for grunnopplæringen

Utfyllende høringssvar til statsbudsjettet

FUG viser til spørsmålet fra Guri Melby under høringen om statsbudsjettet den 20. oktober 2026. Melby spurte om hvordan pengene til lærebøker og materiell ikke når frem, og hvordan dette slår ut i skole-Norge.

Rapporten fra Riksrevisjonen viser til at utilstrekkelig økonomi er den viktigste årsaken til at det mangler læremidler både i grunnskolen og i videregående opplæring. Dette erfarer også foreldre og foresatte mange steder, og det utfordrer gratisprinsippet i norsk skole.

Poenget er ikke å fremme trykte læremidler på bekostning av digitale læremidler, eller motsatt. Poenget er at elever, lærere og foreldre bør kunne forvente at skolene faktisk har tilgang til de fysiske og digitale læremidlene som trengs for å gi god opplæring.

I samtaler med kommunale foreldreutvalg hører FUG om FAU-er som gir årlige økonomiske bidrag til *skolebibliotekene*.

På en ungdomsskole i Telemark opplevde omkring halvparten av ungdommene som valgte fordypning i spansk å få fysisk lærebok, mens resten måtte benytte utdelte kopihefter i to år. De hadde *heller ingen digital læringsplattform*. På Kleppestø barneskole i Askøy hadde elevene kun en fysisk lærebok i norsk i fjor, mens resten av undervisningen var digital.

Vi kjenner også til at *foreldre kjøper* egne trykte læremidler til barna sine, noe som er eksemplifisert i denne kronikken. I mediene ser vi eksempler på foreldregrupper som oppretter innsamlinger for å kjøpe inn trykte læremidler til klassene sine, som foreldre på småtrinnet på en skole i Asker.

I fjor leste vi om elever i Bærum som har få bøker, noe som gjør dem sårbare om nettet ikke virker. Elevene på en skole der har lærebøker kun i matematikk, fremmedspråk og KRLE. Slike eksempler synliggjør at det mange steder ikke foreligger en reell balanse eller valgmulighet. Eksemplene viser også at skoler er sårbare ved teknisk svikt eller strømbrudd dersom de ikke har en balansert tilgang på læremidler.

Det er også en utfordring med manglende tilgang til egnede digitale læremidler. Riksrevisjonen har pekt på at elever med særskilte behov for tilrettelegging ikke har god nok tilgang til tilpassede læremidler. For mange elever kan dette handle om tilgang til verktøy og funksjoner som opplesing, språkstøtte og andre digitale hjelpemidler som støtter opp om undervisningen. Organisasjoner som Dysleksi Norge har tidligere advart om at elever med lese- og skrivevansker mange steder mangler digitale versjoner av læremidler og andre nødvendige støtteressurser.

Rapporten fra Riksrevisjonen slår videre fast at Utdanningsdirektoratets tilskuddsordning for læremidler uten markedsgrunnlag og Statpeds læremiddelproduksjon og veiledning ikke er tilstrekkelige til å sikre god tilgang på tilrettelagte læremidler for elever som trenger det. Særlig gjelder dette utfordringer knyttet til tilbudet til blinde og sterkt svaksynte elever samt tegnspråklige elever.

FUG ønsker at lærerne skal kunne velge de læremidlene de mener egner seg best til læringsmålet. Lærernes vurderinger skal kunne tas ut fra didaktiske, pedagogiske og faglige vurderinger, ikke ut fra hvilket læremiddel som er tilgjengelig eller ikke på den enkelte skole.

Samtidig bør foreldrene involveres i vurderingene av læremidler. Det kan gi større forståelse for skolens valg og tilføre perspektiver som er viktige for å vurdere hvordan læremidlene fungerer for ulike elever og familier. FUG vil også fremme behovet for digital foreldretilgang slik at de kan følge barnas faglige fremdrift på lik linje som ved bruken av trykte lærebøker, læremidler og notatbøker.

Med en presset kommuneøkonomi er det ting som tyder på at øremerkede tilskudd til for eksempel læremidler gir rom for kommunene til å prioritere en mindre andel av sine frie midler på dette området enn de ellers ville gjort. Dersom øremerkede tilskudd faktisk skal ha den virkningen som Stortinget ønsker, så bør det øremerkede tilskuddet fullfinansiere behovet til alle skolene i hele Norge. Alternativt må en sikre kommunene tilstrekkelige rammer slik at de selv er i stand til å dekke behovet for læremidler.